

KALEIDOSKOPSKE SLIKE STVARALAŠTVA MIRE MUHOBERAC

(Festival M&M: Mićini dani, Dubrovnik od 18. do 22. srpnja 2022)

U Dubrovniku je, sredinom ljeta, točnije od 18. do 22. srpnja 2022. godine održan „Festival M&M: Mićini dani” posvećen dramaturginji, teatrologinji, redateljici i profesorici na Odsjeku za kroatistiku, a moglo bi se dodati još mnogo toga, Miri Muhoberac. Festival širokog spektra organizirala je njezina sestra blizanka, Vesna Muhoberac. U tih pet dana imali smo priliku vidjeti, doživjeti i proživjeti različite sadržaje koji pokrivaju Mirinu djelatnost.

Prvi je dan bio stručni skup u koji su gledatelji uvedeni slušajući Mirinu emisiju *Theatralia* posvećene

Vremenu. Ulazeći u prostor zbivanja, sudionici su mogli poslušati njezin razgovor s Brankom Đukićem, liječnikom, hobistom urarom, zaduženim za navijanje sata u Zvoniku. Slučajno ili ne, uz zvukove zvona na Zvoniku skup je započeo. Na njemu su se okupili izlagači koji su govorili o Mirinoj kazališnoj, znanstvenoj, leksikografskoj i pedagoškoj djelatnosti. Većina izlagača bili su njezini bivši studenti, danas profesori hrvatskog jezika i književnosti. Na skupu smo mogli čuti izlaganje Tanje Kuštović *Nacrt za bibliografiju Mire Muhoberac*, koja je govorila o pripremi

Mirine bibliografije; Ljubica Josić predstavila je *Leksikografski potpis Mire Muhoberac*, Margareta Đorđić je kao temu svojeg izlaganja uzela *Kazališne kritike Mire Muhoberac u časopisu Vijenac* u 2019. godini; Mario Šimudvarac je slušateljstvo podsjetio na *izborne kolegije profesorice Mire Muhoberac na Filozofskom fakultetu Sveučiliša u Zagrebu*; Petra Glavor je u obzor svojeg izlaganja stavila *Lukreciju – dramu i predstavu*, a Tina Marušić *Gospodu Glembajeve u Agramu i oko njega*. Dodajmo izlaganje Dubravke Sarić *FEB 2011.* u kojem je predstavila Međunarodni znanstveni interdisciplinarni simpozij *Hrvatska folklorna i etnografska baština u svjetlu dubrovačke svjetske i turističke sadašnjosti* (FEB) koji je Mira samostalno organizirala u tri navrata: 2011, 2012. i 2013. godine. Na kraju ovog prvog dijela sudionicima se ukratko obratila organizatorica Vesna Muhoberac s temom *Dramaturgija i režija Držićeve Venere i Adona, anno domini 2021.* Nakon toga čuli smo snimku predavanja Mire Muhoberac o drami Marina Držića *Pripovijes kako se Venere božica užeže u ljubav lijepoga Adona*, u komediju stavljena iz emisije Theatralia. Svojim nas je glasom Mira uputila u predstavu koja će uslijediti. Riječ je o drami u stihu tiskanoj u Veneciji 1551. godine. Ideju, dramaturgiju i režiju potpisuju Mira i Vesna Muhoberac, a u pred-

stavi sudjeluju studenti i studentice Međunarodnoga sveučilišta Libertas i Akademije dramskih umjetnosti Sveučilišta u Zagrebu: Filip Vlašić, Lea Barba, Beata Šublin, Matko Jukić, Luka Šaldo, Dora Marojević, diplomirana glumica Petra Tunjić, te glumac-dječak Petar Đula Vrbanić. Sadržaj prvog dana odigrao se u palači Sponza građenoj od 1516. do 1521. godine. U toj je palači danas smješten Državni arhiv u Dubrovniku. U konstelaciji vremena nastanka Sponze i objave teksta 1551. godine, možemo reći da nas je „Festival M&M” ovom predstavom vratio u vrijeme 16. stoljeća.

Drugi je dan „Festival M&M” premješten u Slanicu tvrđave Revelin. Tamo su sudionici Festivala nazočili slušaonici Theatralije, emisije koja se izvodila na Trećem programu Radio Zagreba, urednice i autorice Mire Muhoberac. Vesna Muhoberac je iz emisija izdvojila deset uvodnika koje Mira izgovara. Neki od njih su: *Prostori sreće, Ljudi nazbilj – pravi ljudi, Zrcalo, Smijeh, Maska, maskerata, Faca, Zapis uz tajnu*. Skladna melodija njezina glasa oživjela je neko prošlo vrijeme koje kao da je u tih sat vremena slušanja nakratko bilo zaustavljeno. Sve je izgledalo kao da je Mira skrivena negdje u tonskoj kabini i kao da će iz nje izaći svakoga trena. Nakon slušanja Theatralije uslijedila je predstava Samuela Becketta: *Svršetak igre* čiju ideju, dramaturgiju

i režiju potpisuje Mira Muhoberac, kao i koreografiju, kostime, scenu i glazbu. U tome joj se pridružuju i svi oni koji u predstavi sudjeluju, a to su bivši Mirini studenti na kolegijima koje je izvodila na Odsjeku za kroatistiku: Mario Šimudvarac, Tina Marušić, Ivana Ćurić, Lehana Leček i Margareta Đordić. Njima se pridružio student glume Luka Šaldo. Predstava je premijerno odigrana u Zagrebu 2014. godine, a za ovaj ju je festival oživjela Vesna Muhoberac. Uz navedeno publika je na zidu Slanice mogla pogledati snimku predstave *Cabaret Grižula*, praižvedene 2015. godine.

Festival se trećeg dana prebacio brodovima Zrinski i Skala u rezervat Lokrum, kaže Vesna „naše mitsko mjesto”. U Snack baru Lacroma mogli smo čuti tekstove koje je Mira pisala za emisiju Prohujalo s vihorom urednika Davora Mojaša, na Hrvatskom radiju Radio Dubrovnik. Spomenimo naslove: *Dubrovačka kafa, kraljica među kavama, Šnajderica i Dubrovnik, Marin Držić Vidra, slikarstvo i arhitektura, Travarice u Dubrovniku, Prostori dubrovačke dokolice u Gradu u srednjemu vijeku i u našoj današnjici okovanoj pandemijom* i dr. Tekstove su čitali i izgovarali: Nila Miličić Vukosavić, Sebastijan Vukosavić, Miraj Stanić, Nataša Dangubić, Petra Tunjić, Petar Đula Vrbanić, Tina Marušić i Ivana Ćurić. Mogli smo uživati u redu tekstova, pa redu glazbe u izvođenju

Lee Barba i Sebastijana Vukosavića. Sebastijan Vukosavić je premijerno otpjevao stihove posvećene Miri: „Homo Mićo barkom do Lokruma / vozi, vozi, vozi prva ti / kad se Mićo umoriš voziti / vozit, vozit, voziti ću ja. / Kad dođemo, Mićo, do Lokruma / u naš lijepi, najmiliji kraj / bistro more, šume, sunce žarko / Lokrum ti je dubrovački raj.”

Četvrti dan ušetali smo u Lero-vu lađu Lazareta uz podlogu emisije Theatralia u kojoj Mira izgovara tekst uvodnika *Mimeza i preobrazba*. Na tom je prostoru otvorena izložba kazališnih plakata i kazališnih knjižica, sve su to autorski radovi Mire Muhoberac. Izložbu je postavio Vicko Krampus u suradnji s Vesnom Muhoberac, Ksenijom Medović i Matom Brnjićem. Vicko Krampus je ujedno bio i promotor izložbe. Izložba je bila i vizualna i taktilna, posjetitelji su mogli uživati listajući knjižice, vrzmati se između plakata koji su bili sve samo ne statični i tako i sami igrati svoju vlastitu igru na pozornici koja i nije nužno pozornica. U isto su vrijeme posjetitelji u zatvorenoj lađi mogli pogledati snimku predstave *Gospogja sa suncokretom*, Vojnovičeve drame, praižvedene u Slanici Revelina 2019. godine (ideja, dramaturgija i režija: Mira i Vesna Muhoberac). Nakon otvaranja izložbe slušali smo emisiju Theatralia s temom *Poezija na pozornici* i uvodnikom *Duh poezije u kazalištu*. Uslijedila je promocija

knjiga pod zajedničkim naslovom *Hrvatski velikani* od kojih je neke priredila Mira Muhoberac, a neke Mira i Vesna Muhoberac. Objavila ih je izdavačka kuća Privlačica iz Vinkovaca. Ivana Šapro-Hvar predstavila je Marina Držića, Mirjana Kaznačić Ivana Gundulića, Tina Marušić Antuna Branka Šimića, Ana Dalmatin Ranka Marinkovića te Ljubica Josić Miroslava Krležu. U isto su vrijeme te nakon promocije gledatelji mogli na kamenom zidu Lazareta pogledati snimku kazališne predstave *Cabaret Držić i/ili Držićev Ajme (Što je nama Držić i što smo mi njemu: cabaretni performans)*, praižvedbu Držićevih lirskih pjesama tiskanih u Mlecima 1551, premijerno prikazanu 2017. godine te snimku predstave *Držićeva Tirena 2017. (plovidbeni performans u moru, na moru i o moru u Vidrinoj godini)*, praižvedene na jedrenjaku Sv. Ivan 2017. godine. I ove predstave potpisuju Mira i Vesna Muhoberac.

Zadnji, peti dan Festivala, zadržali smo se u otvorenoj i zatvorenoj lađi Lazareta. U prostor nas je i taj dan uvela snimka Mirine Theatralije ovaj put s temom *Tišina, zvuk, slika* s uvodnikom *Pretp prostor*. Poslušali smo i pogledali 2021. godine osmišljene i realizirane *Zvučne didaskalije*. Riječ je o audioinstalaciji i videoinstalaciji čiju ideju, autorstvo, dramaturgiju i režiju potpisuju Mira i Vesna Muhoberac. Iz samog je naslova moguće dokučiti da je

riječ o tome da su autorice odlučile oživjeti didaskalije i to u tekstovima Iva Vojnovića *Allons enfants* i Miroslava Krleže *Gospoda Glembajevi*. U izvedbi Sebastijana Vukosavića, Frana Maškovića, Lucije Šerbedžija i Rade Šerbedžije te mladih glumaca Mirte Polanović, Nike Ivančić, Martina Grđana i Karla Hubaka didaskalije prestaju biti samo zapis, postaju slušni tekst. U izvedbi svojim glasovima sudjeluju i Mira i Vesna. Slušatelj tekst čuje istovremeno gledajući na kamenom zidu Lazareta kako se razasuta slova polako stapaju u zapisani integralni tekst, da bi se nakon što su rečenice izgovorene opet razasula u pojedinačne grafijske znakove. Dizajn zvuka pripada Davoru Roccu, a tipografska animacija Dejanu Gotiću.

Recimo i to da su nas kroz „Festival M&M” vodili: Sebastijan Vukosavić, Nila Miličić Vukosavić, Tina Marušić, Mario Šimudvarac, Vicko Krampus i Vesna Muhoberac. Tehničku podršku s dubrovačke strane odradili su: Edison Čolaku i Ivan Ljubimir, a sa zagrebačke strane događaj su kamerom trajno zabilježile Lehana Leček, Ivana Ćurić i Tanja Kuštović, sve tri Mirine studentice. Osim ovog svečanog dijela sudionici su imali prilike posjetiti razne događaje i lokalitete, sve pod pokroviteljstvom Festivala, kao što su posjet Državnom arhivu u Dubrovniku, u kojem je bilo moguće vidjeti *Listinu Kulina bana* iz 1189. godine

i *Dubrovački statut* iz 1272. godine. Tu je i obilazak Gradskih zidina, boravak na Lokrumu, odlazak na Srđ, zavirivanje na probe predstava koje su se u sklopu Festivala odigrale i još ponešto što autorica ovih redaka ne namjerava izreći. Mogli smo vidjeti i proživjeti mnogo toga, gledati Mirin rad iz različitih kutova i tako stvarati vlastite slike koje se poput slika dobivenih kaleidoskopom mijenjaju stvarajući neke nove uspomene na Miru Muhoberac.

Zahvaljujući organizatorici Vesni Muhoberac, Teatru M&M, Ragusinima i Kazališnoj družini Mare realiziran je u Dubrovniku prvi u nizu „Festival M&M: Mićini dani”. Na njemu je sudjelovalo stotinjak lica, poznatih i nepoznatih, koja su se kroz tih pet dana međusobno družila, sklopila nova poznanstva, uvjereni da će se na istom Festivalu susresti i dogodine.

Tanja Kuštović